

SPIIS TREŚCI

Przedmowa dla wykładowców	7
----------------------------------	---

CZĘŚĆ PIERWSZA

Przegląd ogólny	21
------------------------	----

Wstęp	21
--------------	----

Rozdział 1

Słowo o teorii	26
-----------------------	----

Nauka czy interpretacja: dwa sposoby postrzegania płynącego słonia	26
---	----

Sposoby zdobywania wiedzy: odkrywanie prawdy a tworzenie wielorakich rzeczywistości	30
--	----

Natura ludzka: determinizm a wolna wola	30
---	----

Co cenimy najbardziej? Obiektywizm a emancypacja	32
--	----

Cel teorii: uniwersalne prawa a reguły interpretacji	32
--	----

Metody badawcze: eksperymenty, ankiety, analizy tekstu, etnografia	32
---	----

Oglądając się wstecz, patrząc do przodu	37
---	----

Pytania sprawdzające	38
-----------------------------	----

Lektury uzupełniające	38
------------------------------	----

Rozdział 2

Ważenie słów Ernesta Bormanna: teoria symbolicznej konwergencji	39
--	----

Szczególny przypadek: teoria symbolicznej konwergencji Ernesta Bormanna	40
--	----

Dlaczego teoria obiektywna jest dobra?	42
--	----

Dlaczego teoria interpretacyjna jest dobra?	46
---	----

Wyważanie skali: wagi i jednostki pomiaru	51
---	----

Pytania sprawdzające	52
-----------------------------	----

Lektury uzupełniające	53
------------------------------	----

Rozdział 3

Wytyczanie terytorium (siedem tradycji w dziedzinie teorii komunikacji)	54
--	----

Tradycja socjopsychologiczna	55
------------------------------	----

Tradycja cybernetyczna	56
------------------------	----

Tradycja retoryczna	59
---------------------	----

Tradycja semiotyczna	60
----------------------	----

Tradycja socjokulturowa	61
-------------------------	----

Tradycja krytyczna	63
--------------------	----

Tradycja fenomenologiczna	66
---------------------------	----

Ograniczenia zakresu teorii komunikacji	67
---	----

Pytania sprawdzające	69
-----------------------------	----

Lektury uzupełniające	69
------------------------------	----

CZĘŚĆ DRUGA

Komunikacja interpersonalna	71
------------------------------------	----

Rozdział 4

George Herbert Mead: symboliczny interakcjonizm	75
--	----

Znaczenie: konstruowanie rzeczywistości społecznej	76
--	----

Język: źródło znaczenia	77
-------------------------	----

Mysł: przejmowanie roli innego	79
--------------------------------	----

Jaźń: odbicie w zwierciadle	80
-----------------------------	----

Spółeczność: socjalizujący efekt oczekiwań innych osób	81
--	----

Symboliczna próbka interakcjonizmu stosowanego	82
--	----

Krytyka: zbyt ambitna teoria	84
------------------------------	----

Pytania sprawdzające	85
-----------------------------	----

Lektury uzupełniające	85
------------------------------	----

Rozdział 5

W. Barnett Pearce i Vernon Cronen: skoordynowane gospodarowanie znaczeniem	87
---	----

Osoby-w-rozmowie: tworzenie więzi związku	89
---	----

Historie opowiedziane, historie przeżyte i historie czekające na opowiadzenie	92
--	----

Praktyka komunikacji kosmopolitycznej: niespójna koordy- nacja	97
---	----

Krytyka: czy oni wiedzą, co robią	99
-----------------------------------	----

Pytania sprawdzające	100
-----------------------------	-----

Lektury uzupełniające	101
------------------------------	-----

Rozdział 6

Judee Burgoon: teoria niespełnionych oczekiwań	102
---	-----

Oczekiwania dotyczące przestrzeni prywatnej: przystosować się czy odejść od normy?	103
---	-----

Zawity model przeistacza się w elegancką teorię	106
---	-----

Kluczowe pojęcia teorii niespełnionych oczekiwań	107
--	-----

Krytyka: ciążący następni	112
---------------------------	-----

Pytania sprawdzające	113
-----------------------------	-----

Lektury uzupełniające	114
------------------------------	-----

Rozdział 7

David Buller i Judge Burgoon: teoria interperso- nalnego oszustwa	115
--	-----

Wylaniająca się teoria rozumnej interakcji	116
--	-----

Gospodarowanie strategiczną informacją: język i spojrzenie		
kłamców	119	
Przeciek – prawda wyjdzie na jaw (być może)	121	
Dylemat respondenta: domniemanie prawdy czy podejrzliwość	122	
Uspokajanie wątpliwości: przystosowanie się oszusta do podejrzeń respondenta	124	
Krytyka: dlaczego naukowa teoria komunikacji opartej na oszustwie jest tak skomplikowana	125	
Pytania sprawdzające	127	
Lektury uzupełniające	127	
Refleksje etyczne	129	
Imperatyw kategoryczny Immanuela Kanta	129	
Boża wola św. Augustyna	130	
Zasada prawdomówności Sisseli Bok	131	
Przetwarzanie poznawcze	133	
Rozdział 8		
Jesse Delia: konstruktoryzm	136	
Kwestionariusz kategorii ról	136	
Konstrukty osobiste jako świadectwo złożoności poznawczej człowieka	137	
Trzy rodzaje złożoności poznawczej: różnicowanie, abstrakcja i integracja	137	
Wyrafinowana komunikacja: komunikaty ukierunkowane na osobę	139	
Logika budowy komunikatu: brakujące ogniwo pomiędzy złożonością a komunikacją wyrafinowaną	141	
Dobroczynne efekty wyrafinowanej komunikacji	143	
Nowe pokolenie wyrafinowanych nadawców	145	
Krytyka: wątpliwości związane ze złożonością poznawczą	147	
Pytania sprawdzające	148	
Lektury uzupełniające	148	
Kształtowanie związków	150	
Rozdział 9		
Teoria penetracji społecznej Irwina Altmanna i Dalmasa Taylora	154	
Struktura osobowości: wielowarstwowa cebula	155	
Osiąganie bliskości poprzez zwierzenia	155	
Głębokość i szerokość zwierzeń	156	
Regulowanie bliskości na podstawie bilansu zysków i strat	158	
Krytyka: hamowanie penetracji społecznej	161	
Pytania sprawdzające	163	
Lektury uzupełniające	163	
Rozdział 10		
Teoria redukowania niepewności Charlesa Bergera	164	
Redukowanie niepewności: przewidywanie i wyjaśnianie	165	
System aksjomatyczny: pewniki na temat niepewności	166	
Teorematy: nieodparta logika aksjomatów niepewności	168	
Strategie radzenia sobie z nieuniknioną niepewnością	169	
Krytyka: wątpliwości co do niepewności	172	
Pytania sprawdzające	174	
Lektury uzupełniające	174	
Utrzymywanie związku	176	
Rozdział 11		
Podjęcie interakcyjne Paula Watzlawicka	180	
Rodzina jako system	180	
Aksjomaty komunikacji interpersonalnej	182	
Uwięzieni w systemie	186	
Przeformułowanie: zmiana przebiegu gry poprzez zmianę reguł	187	
Krytyka: system wymaga modyfikacji	189	
Pytania sprawdzające	190	
Lektury uzupełniające	190	
Rozdział 12		
Dialektyka relacji Leslie Baxter i Barbary Montgomery	192	
Dialektyka bliskich związków: „Jedno w tę, drugie w tą”		
Trzy typy dialektyki relacji: zespolenie – odrębność, pewność – niepewność, otwartość – skrytość	195	
Analogiczna dialektyka w relacji między parą a społeczeństwem	198	
Rodzenie sobie z dialektycznym napięciem: kompetencja w obliczu sprzeczności	200	
Krytyka: co można począć z relacyjnym chaosem	202	
Pytania sprawdzające	203	
Lektury uzupełniające	204	
Wywieranie wpływu	205	
Rozdział 13		
Teoria oceny społecznej Muzafera Sherifa	208	
Postawy jako strefy: akceptacja, odrzucenie i niezaangażowanie	209	
Zaangażowanie ego	210	
Ocenianie komunikatu: błąd kontrastu i błąd asymilacji	212	
Rozbieżność a zmiana postawy	213	
Praktyczne wskazówki dla tych, którzy chcą kogoś o czymś przekonać	214	
Dowody na istnienie strefy akceptacji	214	
Krytyka: jak szeroka jest twoja strefa akceptacji dla teorii?	216	
Pytania sprawdzające	217	
Lektury uzupełniające	217	
Rozdział 14		
Model szans rozpracowania przekazu Richarda Petty'ego i Johna Cacioppo	218	
Tor centralny a peryferyjny: alternatywne ścieżki perswazji	218	
Motywacja do rozpracowania: czy warto się męczyć?	221	

Zdolność do rozpracowywania: czy słuchacze są w stanie przeanalizować komunikat?	222
Typ rozpracowywania: myślenie obiektywne a tendencyjne	222
Argumenty poddawane rozpracowywaniu: silne, słabe i neutralne	223
Sygnały peryferyjne: inny tor	224
Granice wpływu sygnałów peryferyjnych	225
Wybór toru: praktyczne wskazówki, jak przekonywać	227
Krytyka: rozpracowanie modelu	227
Pytania sprawdzające	229
Lektury uzupełniające	229

Refleksje etyczne	230
Martin Buber i jego etyka dialogu	230
Thomas Nilsen i autentyczny wybór	231

CZĘŚĆ TRZECIA

Komunikacja grupowa i publiczna	233
Grupowe podejmowanie decyzji	233

Rozdział 15	
Perspektywa funkcjonalna Randy'ego Hirokawy i Dennisa Gourana	237
Cztery funkcje skutecznego podejmowania decyzji	238
Ustalanie priorytetów	241
Rola komunikacji w wypełnianiu funkcji	243
Badania w warunkach laboratoryjnych	244
Praktyczne wskazówki dla amatorów i zawodowców	246
Krytyka: racjonalność przeceniona	247
Pytania sprawdzające	248
Lektury uzupełniające	249

Rozdział 16	
Adaptacyjna teoria strukturalizmu Marshalla Scotta Poole'a	250
Odejście od modelu fazowego	250
Strukturalizm: stwarzanie i odtwarzanie przy wykorzystaniu zasad i zasobów	251
Okazja do prowadzenia obserwacji z pozycji uczestnika	253
Interakcje krytyczne: podejmowanie decyzji z uwzględnieniem kwestii moralności, komunikacji i władzy	254
Wykorzystywanie i nadużywanie zasad i zasobów	255
Stwarzanie i odtwarzanie – przyczyny zmiany i/lub stabilności grupy	258
Jak więc mamy żyć... w grupie?	259
Krytyka: związek z Giddensem – na dobre i na złe	260
Pytania sprawdzające	262
Lektury uzupełniające	262
Komunikowanie się w organizacji	263

Rozdział 17	
Teoria systemów informacyjnych – podejście do organizacji Karla Weicka	265
Cel organizowania się: wyłuskiwanie sensu z wieloznacznej informacji	265
Uniwersytet jako system luźno sprzężony	267
Uniwersytet jako system otwarty na środowisko	267
Trójetapowy proces ewolucji społeczno-kulturowej	269
Krytyka: plusy i minusy metafory	274
Pytania sprawdzające	275
Lektury uzupełniające	275

Rozdział 18	
Podejście kulturowe do organizacji Clifforda Geertza i Michaela Paganowskiego	276
Kultura jako metafora życia organizacji	277
Czym kultura jest, a czym nie jest?	277
Gęsty opis – czym się zajmują etnografowie	278
Metafory: język na poważnie	280
Symboliczna interpretacja historii	281
Fabula jako forma naukowego dyskursu	282
Rytuał: zawsze tak było i zawsze tak będzie	284
Kierownik jako czynnik zmiany	285
Krytyka: czy podejście kulturowe jest użyteczne?	286
Pytania sprawdzające	286
Lektury uzupełniające	287

Rozdział 19	
Krytyczna teoria komunikacji – podejście do organizacji Stanleya Deetz'a	288
Kolonizacja życia codziennego przez koncerny	289
Informacja kontra komunikacja: istotna różnica	290
Strategia – jawne dążenie kierownictwa do przejęcia kontroli	292
Przyzwolenie – ukryta kontrola	294
Włączenie się – swobodne wyrażanie myśli	295
Uczestnictwo – demokracja zainteresowanych stron	296
Korporacja Saturn – model uczestnictwa wszystkich zainteresowanych	298
Krytyka: czy demokracja w miejscu pracy to mrzonka?	299
Pytania sprawdzające	300
Lektury uzupełniające	301

Retoryka publiczna	302
---------------------------	-----

Rozdział 20	
Retoryka Arystotelesa	305
Retoryka: zwiększanie siły perswazji	306
Dowód retoryczny: logos, ethos, pathos	306
Pięć działów retoryki	311
Krytyka: wytrzymać próbę czasu	312
Pytania sprawdzające	313
Lektury uzupełniające	314

Rozdział 21

Dramatyzm Kennetha Burke'a	315
Utożsamianie się: bez niego nie ma mowy o perswazji	316
Dramatyczna pentada	317
Cykl winy i odkupienia: poszukiwanie kozła ofiarnego podstawą retoryki	318
Krytyka retoryczna przeprowadzona przy użyciu analizy dramatycznej	321
Krytyka: ocena analizy krytycznej	322
Pytania sprawdzające	323
Lektury uzupełniające	324

Rozdział 22

Walter Fisher: paradygmat narracyjny	325
Opowiadanie interesującej historii	326
Narracja i paradygmat: definiowanie pojęć	327
Zmiana paradygmatu: od paradygmatu świata racjonalnego do paradygmatu narracyjnego	328
Narracyjny racjonalizm: spójność i wiarygodność	330
Krytyka: czy opowieść Fishera cechuje spójność i wiarygodność?	332
Pytania sprawdzające	334
Lektury uzupełniające	334

Refleksje etyczne

Żłoty środek Arystotelesa	335
Proroczy pragmatyzm Cornela Westa	336

CZĘŚĆ CZWARTA

Komunikacja masowa	339
---------------------------	-----

Media a kultura**Rozdział 23**

Marshall McLuhan: determinizm technologiczny	342
Wynalazki komunikacyjne: punkty zwrotne w historii	342
Kształtujemy nasze narzędzia, a one z kolei kształtują nas	344
Rozbiór przeszłości: analiza historii przez pryzmat mediów	345
Telewizja jest zimna	348
Życie na przełomie wieków: kilka przykładów	348
Świt nowej ery	350
Krytyka: on chyba nie może mieć racji? A co, jeśli ma?	351
Pytania sprawdzające	353
Lektury uzupełniające	354

Rozdział 24

Semiotyka Rolanda Barthesa	355
Zmagania ze znakami	356
Transformacja żółtej wstążki: od wybaczenia piętna do dumy ze zwycięstwa	358
Kreowanie mitu: odarcie znaku z historii	359

Demaskowanie mitu jednorodnego społeczeństwa	361
Semiotyka komunikacji masowej: „Chciałbym być taki jak Mike”	362
Krytyka: czy znaki mityczne zawsze podtrzymują <i>status quo</i> ?	363
Pytania sprawdzające	364
Lektury uzupełniające	365

Rozdział 25

Badania kulturowe Stuarta Halla	366
Media są ideologiczne	367
Pierwsi krytycy kulturowi	368
Tworzenie znaczenia	370
Kontrola wielkich korporacji nad komunikacją masową	371
Rola mediów w wojnie w Zatoce Perskiej	372
Uparty odbiorca	374
Krytyka: skąd wiemy, że ma rację?	375
Pytania sprawdzające	376
Lektury uzupełniające	376

Efekty działania mediów**Rozdział 26**

Teoria kultuwowania postaw George'a Gerbnera	381
Wskaźnik przemocy	382
Równa przemoc, nierówne ryzyko	383
Ustalanie profilu widzów	384
Przeorywanie umysłu: głębokie bruzdy a orka pobieżna i płytko	385
Uśrednianie	386
Rezonans	387
Krytyka: związek między podleganiem wpływom telewizji a światopoglądem – znaczący, nikły, decydujący	388
Pytania sprawdzające	390
Lektury uzupełniające	391

Rozdział 27

Teoria ustalania hierarchii ważności Maxwella McCombsa i Donalda Shawa	392
Pierwotna hierarchia ważności: nie – co myśleć, ale – o czym myśleć	392
Teoria na czasie	393
Hierarchia ważności w mediach a publiczna hierarchia ważności	394
Co jest przyczyną a co skutkiem?	395
Kim są ludzie najbardziej podatni na wpływ medialnej hierarchii ważności?	397
Które zagadnienia zostają nagłośnione, dlatego, że media zwróciły na nie uwagę?	397
Urabianie: przenoszenie wagi atrybutów	399
Przeredagowany nagłówek: nie tylko o czym myśleć, ale jak o tym myśleć	400
Kto ustala hierarchię twórcom hierarchii?	402
Krytyka: czy skutki są zbyt ograniczone, czy też zakres nazbyt szeroki?	403

Pytania sprawdzające	405
Lektury uzupełniające	405
Rozdział 28	
Media i ludzie: Byron Reeves i Clifford Nass	406
Media = prawdziwe życie	406
Przelamywanie intuicyjnych oporów: „To nie tak, przecież wiem, że obraz to nie człowiek”	407
Stare mózgi, nowe technologie	409
Udawanie równowagi	410
Podobieństwo i atrakcyjność	412
Wiarygodność źródła	414
Krytyka: intrygująca relacja jednostronna	416
Pytania sprawdzające	418
Lektury uzupełniające	419
Refleksje etyczne	420
Etyka dyskursu Jürgena Habermasa	420
Clifford Christians: etyka wspólnotowa	421
CZĘŚĆ PIĄTA	
Kontekst kulturowy	425
Komunikacja międzykulturowa	425
Rozdział 29	
William Gudykunst: teoria kontroli niepokoju/niepewności	429
Przybycie obcego	429
Skuteczna komunikacja: rezultat refleksyjności	430
Niepokój i niepewność: bliźniaczy skutek różnicowania kulturowego	432
Kontrola niepokoju i niepewności w wypadku zderzenia dwóch kultur	434
Krytyka: teoria obezwładniona nadmiarem zmiennych międzygrupowych	438
Pytania sprawdzające	440
Lektury uzupełniające	441
Rozdział 30	
Stella Ting-Toomey: teoria negocjowania twarzy	442
Kolektywizm a indywidualizm	444
Twarz ma wiele twarzy	446
Twarz: próba powiązania kultury ze stylem rozstrzygania konfliktów	448
Z powrotem do tablicy: uwzględnienie stylów i układu władzy	450
Zastosowanie: kompetentna międzykulturowa praca nad twarzą	453
Krytyka: zamieszanie wywołane indywidualnymi różnicami	454
Pytania sprawdzające	456
Lektury uzupełniające	456

Rozdział 31	
Gerry Philipsen: teoria kodów językowych (etnografia komunikacji)	458
Odmienność kodów językowych	460
Tworzywo kodów językowych	461
Znaczenia mowy	462
Lokalizacja kodów językowych	463
Dyskursywna siła oddziaływania kodów językowych	465
Etnografia przedstawiająca	466
Krytyka: różne kody językowe w teorii komunikacji	467
Pytania sprawdzające	468
Lektury uzupełniające	469
Płeć i komunikacja	470
Rozdział 32	
Deborah Tannen: dialekty rodzajowe	474
Kiedy Harry poznał Sally: zderzenie dwóch kultur	475
Kobieta koncentracja na poczuciu łączności a męska koncentracja na statusie	477
Język porozumienia a język sprawozdania	477
„Wreszcie zaczynasz rozumieć”	481
Krytyka: czy Tannen niefrasobliwie podchodzi do badań i męczy?	482
Pytania sprawdzające	484
Lektury uzupełniające	484
Rozdział 33	
Teoria punktu widzenia Sandry Harding i Julii T. Wood	485
Feministyczny punkt widzenia osadzony w filozofii i literaturze	487
Kobiety jako grupa zmarginalizowana	488
Wiedza pochodząca znikąd a wiedza skontekstualizowana	490
Nacisk na obiektywizm: mniej stronnicze poglądy z punktu widzenia kobiet	492
Od teorii do praktyki: badanie komunikacji z punktu widzenia kobiet	493
Krytyka: odkrywanie punktu (punktów) widzenia w sytuacjach skrajnych	495
Pytania sprawdzające	497
Lektury uzupełniające	497
Rozdział 34	
Teoria zagłuszanej grupy Cheris Kramaræ	499
Zagłuszane grupy: czarne dziury we wszechświecie drugiego człowieka	499
Męski przywilej nazywania doświadczeń	500
Mężczyźni jako strażnicy komunikacji	501
Kobieta prawdy wyrażane męskim językiem: problem przekładu	502
Otwartość na forum prywatnym: kontakty z innymi kobietami	504

Otwartość na forum publicznym: słownik feministyczny	506	Na zakończenie	531
Molestowanie seksualne: szukanie etykiety dla doświadczenia	506	Pytania sprawdzające	532
Krytyka: czy trudno znaleźć dobrego mężczyznę (i zmienić go)?	509	Lektury uzupełniające	532
Pytania sprawdzające	510	Słowniczek	534
Lektury uzupełniające	510	Dodatek A	
Refleksje etyczne	512	Streszczenia teorii	545
Inny ton Carol Gilligan	512	Dodatek B	
Interaktywny uniwersalizm Seyli Benhabib	513	Czasopisma naukowe związane tematycznie z teorią komunikacji	550
CZĘŚĆ SZÓSTA		Dodatek C	
Integracja	517	Filmy fabularne ilustrujące teorie komunikacji	552
Teoria komunikacji	517	Indeks nazwisk	554
Rozdział 35		Indeks rzeczowy	559
Porządek z chaosu	522	Spis rycin i tabel	564
Nanoszenie teorii na skalę obiektywny – interpretacyjny	523		
„Z jednej strony... a z drugiej...”	525		
Cztery opcje stosunków między naukowcami obiektywnymi i interpretacyjnymi: odrzucenie, szacunek, współpraca, połączenie	526		